

Analýza právního řádu České republiky za účelem identifikace obsoletních právních předpisů

-

Seznam literatury a ostatních informačních zdrojů použitých ke zpracování Analýzy

Zhotovitel:

Mazel a partneři, advokátní kancelář, s.r.o.

Belgická 276/20,

Vinohrady, 120 00 Praha 2

IČO: 081 64 258

Zpracováno 5. 10. 2021

Právní stav k 1. 10. 2021

Poznámka na úvod:

Níže uvedený seznam informačních zdrojů neobsahuje publikační prostředky a právní předpisy v nich obsažené, které byly samy o sobě předmětem Analýzy. Zároveň není možné s ohledem na smluvní podmínky a knihovní řady institucí, z nichž byly níže uvedené zdroje zapůjčeny, předat jako součást datového fondu fotokopie těchto materiálů.

Monografie:

BOBEK, Michal; BŘÍZA, Petr; KOMÁREK, Jan. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. Praha: 2011, nakladatelství C. H. Beck, 606 s. ISBN: 978-807-400-377-6

CVRČEK, František. *Právní informatika*. Plzeň: 2010, s. 244-247.

ČERNÝ, Jan; VALÁŠEK, Miloš. České státní občanství ucelený výklad právních předpisů upravujících státní občanství České republiky v návaznosti na státní občanství ČSR, ČSSR a ČSFR. Praha: Linde, 1996, s. 48.

FIALA, Petr. Rejstříky veřejné. In: SCHELLE, Karel; TAUCHEN, Jaromír. Encyklopedie českých právních dějin, X. svazek R-Říš. Ostrava: KEY publishing, Aleš Čeněk, s.r.o., 2016, s. 431.

FÍŠER, Josef. *Dvě základní otázky při aplikaci deketu o odčinění křivd*. In: Právník, Praha: Academia, 1947, roč. 86, s. 115-118.

FLEGL, Vladimír. *Dokumenty k vývoji československého ústavního práva*. Praha: Ústav státní správy, 1989, s. 22.

GERLOCH, Aleš a spol. *Ústavní kontinuita České republiky s československou tradicí*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2018, s. 169.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práv*. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 97.

GERLOCH, Aleš; TOMÁŠEK, Michal. *Nové jevy v právu na počátku 21. století II. teoretické a ústavní impulzy rozvoje práva*. Praha: Karolinum, 2010, s. 55-65.

GRONSKÝ, Ján; HŘEBEJK, Jiří. *Dokumenty k ústavnímu vývoji Československa*. Praha: Karolinum, 2002, 235 s. ISBN 80-246-0519-8

HÁCHA, Emil a kol. *Slovník veřejného práva československého. Svazek II. I až O*. Brno: Polygrafia, 1932, s. 595.

HANUŠ, Libor. *Právní argumentace nebo svévole. Úvahy o právu, spravedlnosti a etice. (Legal Argumentation or Arbitrariness)*. 1st ed. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 76-80.

HARVÁNEK, Jaromír. *Teorie práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 252-253.

HOLLÄNDER, Pavel. *Filosofie práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 98-101.

CHYSKÝ, Jiří. *Příručka pracovního práva*. Praha: Orbis, 1963, 133 s. In: Sborník prací k počtě 60. narozenin F. Weyra, Praha 1939, s. 221-226.

JECH, Karel – KAPLAN, Karel (eds.). *Dekrety prezidenta republiky 1940–1945: dokumenty*. 2. vyd. Brno: Doplněk, 2002. 1066 s. ISBN 80-7239-115-1.

KELSEN, Hans a kol. *Všeobecná teorie norem*. Vídeň: 2000, s. 138-140, 344-345.

KINDL, Vladimír. *Československé zákonodárství od 17.11.1989 do 31.12.1992 a jeho zásahy směřující do minulosti*, s. 131-144. In: MALÝ, Karel; TOMÁŠEK, Michal. *Nové jevy v právu na počátku 21. století. I., Historické impulzy rozvoje práva*. Praha: Karolinum, 2009.

KNAPP, Viktor a kol. *Vrácení majetku pozbytého za okupace (restituční zákon: výklad zákona č. 128/1946 Sb. o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzbuzujících, t. zv. zákona restitučního)*. Praha: V. Linhart, 1946, s. 65;295.

KNAPP, Viktor a kol. *Tvorba práva a její současné problémy*. Praha: Linde, 1998, s. 20-21.

KNAPP, Viktor; GROSPÍČ, Jiří; ŠÍN, Zbyněk. *Ústavní základy tvorby práva*. Praha: Academia, 1990, s. 172-186.

KOŤÁTKO, Jiří. *Pozemková reforma v Československu*. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1949, 35 s.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obživení zrušeného právního předpisu v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku*. In: *20 rokov Ústavy Slovenskej republiky - I. Ústavné dni 1. vyd.* Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 205-216.

KUDĚLKA, Milan. *Československá slavistika v letech 1918-1939*. Praha: Academia, 1977, s. 37.

MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Praha: Auditorium, 2008, s. 26-65, 102-109, 162-171.

MATEJČEK, Julius. *Sociální zabezpečení v ČSSR*. Praha: Orbis, 1973, s. 14-33; 55-61 celkem 139 s.

ONDŘEJEK, Pavel. *Koncepce práva jako systému*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 135-136.

PEŠKA, Zdeněk. *Haagská újednání a československá osnova zákona o státním občanství*.

POLÁČEK, B. *Kapitoly z mezinárodního dopravního práva III (E. Silniční právo, F. Multimodální právo)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 448 s.

PROCHÁZKA, Adolf. *Základy práva intertemporálního se zvláštním zřetelem k § 5 obč. zák. (studie)*. Brno: Nakladatelství Barvič a Novotný, s. 14-83.

PRŮCHOVÁ Ivana. *Restituce (po roce 1989)*. In: SCHELLE, Karel; TAUCHEN, Jaromír. *Encyklopedie českých právních dějin, svazek 10. R-Říš*. Ostrava: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing s.r.o., 2017, s. 462-471.

SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 108-149.

SCHELLE, Karel; TAUCHEN, Jaromír. *Encyklopedie českých právních dějin. Svazek druhý D-J*. Ostrava: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key

Publishings.r.o.,2016,s.75.

SOBEK, Tomáš. *Argumenty teorie práva*. Praha: Ústav státu a práva AV v koedici Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 117-118.

STUNA, Stanislav. *Základy práva: Celost. Vysokoškolská učebnice pro vys. školy ekonomické*. Praha: Orbis, 1958. s. 240-241.

ŠÍN, Zbyněk. *Tvorba práva. Pravidla, metodika, technika, 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 157.

ŠKOP, Martin; MACHÁČ, Petr. *Základy právní nauky*. Praha: Wolters Kluwer 2011, s. 88-91.

ŠTURMA, Pavel; TYMOFEYEVA, Alla. *Státní občanství v kontextu vývoje lidských práv*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2017, s. 101.

TÁBORSKÝ, Eduard. *Československo ve světle mezinárodního práva za druhé světové války*. Praha: Melantrich, 1946. 220 s.

TOMÁNEK, František. *Sbírka nejdůležitějších předpisů kulturních, platných v republice Československé*. Praha: 1928, s. 148. (Rozsah 327 s.)

VERNER, Vladimír. *Státní občanství a domovské právo republiky Československé*. Praha: Václav Tomsa, 1947, s. 18.

WEYR, František. *Československé právo ústavní*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 93-95, 102-108.

WITZ, Karel. *Československé pracovní právo*. Praha: Orbis, 1967, 445 s.

Odborné články:

ASKARI, Daniel. *Zrušení derogačního ustanovení zákona nálezem Ústavního soudu: Kritická analýza dosavadní judikatury a nástin možného řešení do budoucna*. In: *Jurisprudence* 6/2015, s. 32-38.

BÁRTA, Jan. *Některé právní souvislosti samostatnosti České republiky a tzv. recepční zákon*. In: *Právník*. Roč. 132, č. 5 /1993), s. 365-373.

BENÁK, Jaroslav. *Aplikace derogačních nálezů s odloženou vykonatelností obecnými soudy*.

CVRČEK, František. *Návrh nového občanského zákoníku z hlediska jazykového a legislativně technického*. In: *Soudce*. 2011, roč. 13, č. 4, s. 13 an.

FATURA, Martin. *Výklad vícejazyčného práva rakousko-uherské monarchie současnými soudy na příkladu právní úpravy státního občanství*. In: *Správní právo*, č. 2/2020, ročník LIII s. 106-118.

František Novák. *O možnostech využití právní informatiky a jejích nástrojů v koncepční fázi legislativní činnosti*. In: *Právník* 7/1996 roč. 135, s. 618-625, s. 814-821.

HANUŠ, Libor. *K materiální derogaci (interpretačním derogačním pravidlům)*. *Právní rozhledy* 24/2005. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 9. 10. 2020].

HERC, Tomáš. *Účinek derogačního nálezu Ústavního soudu na právní vztahy*. In: *Právní rozhledy* 6/2008, s. 195. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 16. 09. 2020]. In: *Jurisprudence* č. 8/2005, s. 61-63.

JÍLEK, Dalibor. *Uprchlíctví v České republice v legislativních a migračních souvislostech*. *Časopis pro právní vědu a praxi*. [Online]. 1999, č. 4, s. 323-337. [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/8963>

KINDL, Milan. *Co je právem? (Variace na téma co platí - nejen na příkladu tzv. starých daňových zákonů)*. In: *Právník* 2/2006, s. 217-226.

KINDL, Vladimír. *O původně rakouských právních předpisech, které se dnem 28. října 1918 staly součástí československého právního řádu, a o jejich vyhlášení*. In: příloha časopisu *Právní fórum* 8/2008, s. 1-11.

KINDL, Vladimír. *Otazníky okolo zrušení zák. č. 96/1925 Sb. z. a n. o vzájemných poměrech náboženských vyznání*. In: *Revue církevního práva*, roč. XVI, č. 46/2/10, s. 127-139.

KOCINA, Jan. *Intertemporální účinky derogačního nálezu Pl. ÚS / - prohlídka jiných prostor a pozemků*. In: *Bulletin advokacie* 1-2/2011, s.75-76.

KRÁL, Richard. *K mantinelům přezkumu ústavnosti transpozičních předpisů*. In: *ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE – IURIDICA* 2, s. 41-48.

KRÁL, Richard. *K nálezu Ústavního soudu vyjasňujícímu meze jeho derogační pravomoci ve vztahu k českým předpisům neslučitelným s komunitárním právem*. *Soudní rozhledy* 10,2016. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 16. 09. 2020].

KRÁLÍK Lukáš. *Sbírka zákonů a publikace předpisů po roce 1918*. In: Právník 3/2019, roč. 158, s. 307-328.

KRECHT, Jaroslav. *K aplikaci a derogaci norem*. In: Právník 12/1997, roč. 136, s. 1025-1032.

KRECHT, Jaroslav. *K derogaci a novelizaci právních předpisů*. In: Právník č. 1/2012, roč. 151, s. 92-97.

KRECHT, Jaroslav. *K derogaci právních předpisů*. In: Právní rozhledy 11/2015. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 9. 10. 2020].

KRECHT, Jaroslav. *K některým obecným právním zásadám a k jejich logickým základům*. In: Právník 10/2005, roč. 144, s. 1169-1178.

KÜHN, Zdeněk. *Derogace a aplikační přednost ve vztahu domácího, mezinárodního a komunitárního práva*. In: Soudní rozhledy 1/2004. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 16. 09. 2020].

KÜHN, Zdeněk. *K interpretaci a aplikaci starých předpisů z doby rakouské monarchie*.

KUKLÍK, Jan. *Role ústavního dekretu prezidenta republiky o obnovení právního pořádku při obnově samostatného Československa*. In: Právník 10/2018. s. 837-853.

MARŠÁLKOVÁ, Zuzana. *Jak daleko sahá omezení orgánů ČR po vstupu do EU ve světle nálezu Ústavního soudu ve věci nařízení vlády o cukerných kvótách?* In: Právní rozhledy, 2006, č. 15, s. 553-561.

MUNKOVÁ, Jindřiška. *Vývoj práva České republiky po rozdělení ČSFR se zvláštním zřetelem k hospodářskoprávnímu a obchodněprávnímu otázkám*. In: Právní rozhledy 2/1993, s. 33-37.

NERMUTH, Antonín. *Sjednocení a republikace převzatých právních předpisů*. In: Právní Obzor, č. 16, roč. XIX., 36, s. 473-478.

NOVÁK, František. *Péče o právní řád*. In: Právník č. 10/1995, roč. 134, s. 1021-1030.

NOVÁKOVÁ, Jana. *Soudcovský minimalismus jako styl soudcovského rozhodování*. In: Soudní rozhledy 4/2021, s. 110-114.

PALIVEC, Jiří. *Koordinace legislativních procesů na unijní a národní úrovni a harmonizace práva v podmínkách členství ČR v EU*. In: Právník, 2/2006, s. 148.

ŘÍČKA, Roman. Křepelka, F.: *Přenos, doprovod a zohlednění evropského práva českým právem. Časopis pro právní vědu a praxi*. [Online]. 2011, č. 2, s. 190-192. [cit. 2020-20-10]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/6384>

ŘÍHA, Michal. *Dočasnost zákona jako hodnota chtěná a nechtěná*. In: Acta Universitatis Carolinae Iuridica, Praha: Karolinum, 2020, s. 69-76.

SLÁDEČEK, Vladimír. *K prvnímu tuctu zákonů přijatých takřka před sto lety*. In: Právní rádce. - Roč. 26, (2018), č. 9, s. 44-48. Soudní rozhledy 10, 2016. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 9. 10. 2020].

STARÝ, Marek. *Judikatura prvorepublikového Nejvyššího správního soudu týkající se neoprávněného užívání šlechtických jmen a titulů a deliktů obdobných*. In: Právnické listy. 2019, č. 2, s. 23-31.

STEINOVÁ, Veronika. *Pracovní poměr mezi lety 1945-1948 v českých zemích, jeho charakteristika a související pracovněprávní problematika*. In: Právněhistorické studie, Praha, 49/1 2019, s. 149-188.

ŠEJVL, Michal. *Když se práva berou vlašně: Přímá aplikace katalogu základních práv z Ústavní listiny v judikatuře prvorepublikového Nejvyššího správního soudu*. In: Právník 2/2020, roč. 159, s. 109-126.

ŠEVČÍK, Ludvík; KINCL, Michal. IMPLICITNÍ DEROGACE - MÝTUS ČI REALITA. In: Bulletin advokacie č. 11/2010, Praha: ČAK 2010. Dostupné online na <https://www.sakbrno.cz/cs/publikace/casopisecke-clanky/implicitni-derogace-mytus-ci-realita.html>

TELECKÝ, Daniel. *Platí ještě staré daňové zákony?* In: Právní fórum č. 2/2004, roč. 1, s. 45-47.

VANÍČEK, Jiří. *Omezování práv a svobod a ukládání povinností za krizových stavů*. In: Právník 5/2004, roč. 143 s. 442-470.

WHELANOVÁ, Markéta: *Problémy české legislativy související s implementací práva ES/EU*. In: Právní rozhledy 24/2008, pp. 883–887; kritika kvality evropských předpisů.

Ostatní:

PUŠKINOVÁ, Monika. *Ředitel školy a školského zařízení jako orgán veřejné správy školství*. Brno, 2013. Diplomová práce, Právnická fakulta.

POPP, Roman. *Česká republika jako strana mezinárodních smluv v oblasti ochrany životního prostředí*. Brno, 2018. Diplomová práce, Právnická fakulta.

PELC VOSTRÁ, Nelly. *Implementace práva Evropské unie do právního řádu České republiky*. 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.

HANÁK, Radek. *Působnost práva EU*. 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.

Senát Poslanecká sněmovna. *Ústavní listina připojeny některé normy ústavní listinu provádějící*. Praha, 1929, s. 12.

Senát, Poslanecká sněmovna. *Ústavní listina připojeny některé normy ústavní listinu provádějící*. Praha: Vydalo předsednictvo poslanecké sněmovny a předsednictvo senátu Národního shromáždění republiky Československé, 1929 s. 7.

Judikatura:

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 77/06 ze dne 15. 2. 2007:

„Orientace adresáta právní normy v právním řádu se bez použití přístrojů informačních technologií stává zcela nemožnou. ... Přitom je zřejmé, že bez možnosti používání těchto systémů se dnes již v právním řádu České republiky nelze vyznat, a tak se problematizuje uplatnění obecné zásady právní, podle které neznalost zákona neomlouvá. Právo se tak stává pro své adresáty zcela nepředvídatelné. Zmíněná zásada je sice nutnou podmínkou efektivity každého systému platného práva, nelze ji však vykládat pouze k tíži adresátů práva, nýbrž též jako závažek veřejné moci vůbec učinit právo poznatelným, protože jen takovým právem se lze řídit. Souvisejícím problémem je také prospektivnost práva, neboť řídit se jím mohou jen v budoucím konání.“

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. 10. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 5/19.

Obsoletní je rovněž takový právní předpis, který „sloužil k jednorázovému naplnění předvídaných skutečností a jejich naplněním se stal v právním řádu obsoletním“

Nálezy Ústavního soudu (Pl. ÚS 15/01, Pl. ÚS 7/03, Pl. ÚS 39/10, Pl. ÚS 5/12).

S pojmem obsoletního právního předpisu se setkáme i v další judikatuře Ústavního soudu, především v souvislosti se zásadou *cessante ratione legis cessat lex ipsa*, tedy odpadnutím účelu (rozumného smyslu) zákona, zaniká zákon sám. Tato zásada se objevuje opakovaně ve výše uvedených nálezech. V prvních třech nálezech Ústavní soud považuje odpadnutí rozumného smyslu zákona za důvod zániku jeho platnosti, přičemž zrušovací výrok Ústavního soudu má jenom evidenční povahu, v nálezu Pl. ÚS 5/12 Ústavní soud takovou situaci označuje za důvod obsolescence právního předpisu.⁵ Z tohoto závěru posledně citovaného rozhodnutí Ústavního soudu se vychází i v rámci Analýzy.

Nález Ústavního soudu ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 1696/09

Otázkou „obživnutí“ právních předpisů derogovaných nálezem Ústavního soudu se zabýval i Ústavní soud sám a je zjevné, že pohled na tuto problematiku se v čase značně vyvíjel. Nález Ústavního soudu ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 1696/09 (body 26-40), k této věci uvádí: *Stran účinků derogace zrušujícího ustanovení, provedené Ústavním soudem, byl zprvu zastáván názor (náleží sp. zn. Pl. ÚS 5/94 ze dne 30. 11. 1994), že v důsledku zrušení derogačního ustanovení dojde k "rehabilitaci", "obživnutí" novelou zákona zrušeného ustanovení. (...).*

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 2. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 21/01.

Jiný právní názor než výše uvedený, podle něhož *"zrušením napadeného protiústavního ustanovení zákona neoživá ustanovení dřívější, které bylo protiústavním ustanovením zrušeno či změněno. Ústavní soud totiž v řízení o kontrole norem vystupuje jako tzv. negativní zákonodárce, oprávněný v případě vyhovění návrhu napadený právní předpis toliko derogovat. Proto také zrušením napadeného předpisu může dojít výhradně k jeho "vyřazení" z právního řádu České republiky, a nikoliv k faktickému konstituování nové úpravy formou "oživání" předpisu již dříve zrušeného. Opačný názor by podle přesvědčení Ústavního soudu mohl vést ke vzniku značné právní nejistoty a k překračování ústavně vymezených kompetencí Ústavního soudu. Proto lze uzavřít, že k "oživání" dříve zrušeného či změněného právního předpisu v důsledku nálezu Ústavního soudu v uvedeném smyslu by mohlo dojít pouze tehdy, jestliže by to ústavní předpisy přímo umožňovaly, jako je tomu např. v čl. 140 odst. 6 Ústavy Rakouské republiky.“*

Nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2013, sp. zn. II. ÚS 1882/09

uvádí následující: *„V případech horizontálního působení základních práv a svobod je nutné vzít v úvahu tyto případy princip ochrany důvěry v právo ve vztahu k třetím osobám, neboť neomezená aplikace, která by vedla k posouzení v minulosti nastalých právních skutečností prostřednictvím pozdější ústavně konformní právní úpravy, by u nich založila pravou retroaktivitu, a tedy rozpor s principem právního státu podle čl. 1*

odst. 1 Ústavy. Obecné soudy tím, že přiblížily k tomu, že ustanovení § 36 odst. 2 zákona o veřejných dražbách, kterého mělo být použito při právním posouzení věci, bylo Ústavním soudem posléze shledáno protiústavním, byl' bylo zrušeno až poté, co na jeho základě vznikly nové právní vztahy, vybočily při svém rozhodování z ústavních mezí, resp. bylo porušeno právo druhé stěžovatelky na soudní ochranu a spravedlivý proces, garantované článkem 36 odst. 1 Listiny.“

Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1696/09:

„Ústavní soud ve své ustálené judikatuře dále dovodil, že novela právního předpisu nemá samostatnou normativní existenci, nýbrž se stává součástí novelizovaného právního předpisu (náleží sp. zn. Pl. ÚS 5/96 ze dne 8. 10. 1996, usnesení sp. zn. Pl. ÚS 25/2000 ze dne 15. 8. 2001, náleží sp. zn. Pl. ÚS 33/01 ze dne 12. 3. 2002, náleží sp. zn. Pl. ÚS 7/03 ze dne 18. 8. 2004). Ústavní soud připustil posuzování novely právního předpisu v případě, je-li namítána její protiústavnost z důvodu absence normotvorné kompetence nebo nedodržení ústavně předepsaného způsobu jejího přijetí a vydání (srov. např. náleží Pl. ÚS 33/97 ze dne 17. 12. 1997, Pl. ÚS 5/02 ze dne 2. 10. 2002, Pl. ÚS 7/03 ze dne 18. 8. 2004, Pl. ÚS 13/05 ze dne 22. 6. 2005 a Pl. ÚS 77/06 ze dne 15. 2. 2007). Tento přístup není doktrínou přijímán jednotně...“

Nález Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 33/01

Ústavní soud např. k tomuto ve svém nálezu ze dne 12. 3. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 33/01 uvedl: *„Akcent kladený na zákaz zpětné účinnosti právních norem jako na jeden ze základních prvků právního státu pramení z požadavku právní jistoty. Zákaz retroaktivity spočívá v tom, že podle současné právní normy zásadně není možné posoudit lidské chování, právní skutečnosti či právní vztahy, jež se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti. Zákaz zpětné účinnosti právních norem vychází z principu, podle něhož každý musí mít možnost vědět, které jednání je zakázáno, aby mohl být za porušení zákazu volán k odpovědnosti. Tento zákaz souvisí i s funkcí právních norem, které svým adresátům ukládají, jak se mají chovat po jejich účinnosti, a proto zásadně platí jen do budoucna.“*

Rozhodnutí NSS – zvláštního senátu zřízeného zákonem č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 6. 2. 2004, č. j. Konf 15/2003-24:

Je vhodné dodat, že argumentace Úřadu v návrhu na rozhodnutí kompetenčního konfliktu ustanovením § 9 odst. 2 písm. b) o. s. ř. je vratká. Přehlíží se tu především, že zmiňované ustanovení není ustanovením kompetenčním (zakládajícím pravomoc soudu), protože řeší jen věcnou příslušnost krajských soudů ve sporech vyplývajících z uplatňování práv a povinností podle právních předpisů o ochraně osobních údajů v informačních systémech. O věcné příslušnosti krajského soudu (nebo jiného stupně soudní soustavy) lze však pojmově uvažovat jen tehdy, je-li vůbec dána soudní pravomoc. Navíc zmíněné ustanovení už svou textací a také zákonem, na který poznámka pod čarou k němu odkazovala (tj. zákonem č. 256/1992 Sb.), upravovalo situaci, která tu byla v době platnosti zákona č. 256/1992 Sb. Toto ustanovení se stalo nejprve obsoletním již okamžikem, kdy zákon č. 256/1992 Sb. pozbyl platnosti (1. 6. 2000), a výslovně bylo derogováno zákonem č. 151/2002 Sb. ze dne 21. 3. 2002 (doprovodný zákon k soudnímu řádu správnímu), který nabyl účinnosti 1. 1. 2003.

Rozhodnutí ÚS ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01:

Ustanovení § 276 věty čtvrté tr. řádu se v důsledku zrušení ustanovení § 272 tr. řádu (čili v důsledku zrušení kasační, resp. apelační pravomoci Nejvyššího soudu v řízení o stížnosti pro porušení zákona v neprospěch obviněného) stává ustanovením obsoletním. Derogací skutkové podstaty obsažené v § 272 tr. řádu ztrácí ustanovení § 276 věty čtvrté tr. řádu rozumný smysl: Ruší-li se kasační, resp. apelační pravomoc Nejvyššího soudu v řízení o stížnosti pro porušení zákona v neprospěch obviněného, a je ponechána možnost přijetí toliko akademického výroku bez konkrétního dopadu na obviněného, pak nelze než ponechání pravomoci Nejvyššího soudu v takovém řízení rozhodnout o zatčení obviněného, resp. o jeho vzetí do vazby považovat za *contradictio in adiecto*. Jinými slovy: V situaci, kdy v důsledku zrušení určitého zákonného ustanovení derogačním nálezem Ústavního soudu ustanovení jiné, obsahově od předchozího odvislé, ztrácí rozumný smysl, tj. ztrácí opodstatněnost své normativní existence, je tímto dán důvod pro zrušení i tohoto zákonného ustanovení, a to aniž by se jednalo o postup *ultra petitem*. Platnost takového ustanovení zaniká totiž na základě principu *cessante ratione legis cessat lex ipsa*, derogace provedená Ústavním soudem má proto toliko evidenční, technickou povahu.

Rozhodnutí NSS ze dne 20. 9. 2007, č.j. 4 Ads 81/2005-125:

Pro úplnost je třeba dodat, že z hlediska historického pohledu existovala ve smyslu § 37 odst. 1 písm. a) zákoníku práce rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení či lékařských poradních komisí, která bylo možno za správní akt považovat - ovšem právně historickým vývojem úprav posuzování zdravotní způsobilosti k práci se v tomto rozsahu stala norma obsoletní; tak podle shora citovaných směrnic za určitých okolností (§ 18) posudek vydávala lékařská poradní komise, v případech majících vztah k rozhodování o dávkách důchodového zabezpečení posudek podávala posudková komise sociálního zabezpečení. Např. podle § 10 písm. a) bodu č. 2 zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, rozhodoval okresní národní výbor svou posudkovou komisí sociálního zabezpečení o nutnosti trvalého převedení pracovníka na jinou práci nebo o nutnosti trvalé změny zaměstnání, zjistila-li posudková komise sociálního zabezpečení v souvislosti s rozhodováním o dávkách důchodového zabezpečení, že pracovník pozbyl vzhledem ke svému zdravotnímu stavu trvale způsobilost konat dále dosavadní práci (totéž v případě, že národní výbor rozhodoval o tom, zda jde o občana se změněnou pracovní schopností). Z hlediska hypotézy ustanovení § 37 odst. 1 písm. a) zákoníku práce tedy nastávaly zcela odlišné situace, za kterých byla tato hypotéza naplněna (v některých případech zde byl autoritativní výrok správního orgánu o nutnosti převést zaměstnance ze zdravotních důvodů na jinou práci, v jiných zde byl pouze posudek lékaře, od 1. 4. 1992, kdy byla zavedena povinnost zajistit závodní preventivní péči pro zaměstnance ze strany zaměstnavatelů, pak na zcela jiných, a to i doktrinárních, východiscích poskytování zdravotní péče, než tomu bylo před rokem 1990).

Rozhodnutí ÚS ze dne 12. 6. 2000, sp. zn. I. ÚS 331/98:

Pokud napadený rozsudek krajského soudu odkazuje na irelevantnost ust. § 47 odst. 1 obč. zák., Ústavní soud toliko poznamenává, že toto ustanovení, upravující účinnost smlouvy rozhodnutím příslušného orgánu, se stalo v důsledku novelizace občanského zákoníku

zákonem č. 509/1991 Sb. a účinností zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných práv k nemovitostem, obsoletním. Je zřejmé, že případy, kdy k nabytí vlastnického práva (případně jiných věcných práv), k nemovitostem je třeba rozhodnutí katastrálního úřadu o vkladu, nespádají svou povahou pod právní režim ustanovení § 47 obč. zák.

Rozhodnutí NSS ze dne 12. 3. 2013, č.j. 7 As 100/2010:

Podmínkou přípustnosti žaloby, jejímž jediným důvodem je tvrzená nicotnost rozhodnutí správního orgánu prvního stupně či rozhodnutí o odvolání, je vyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s. Ustanovení § 68 písm. c) s. ř. s. je obsoletní a nemůže být ani v případě takové žaloby důvodem pro její odmítnutí.

Rozhodnutí NS ČR ze dne 27. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3013/2010:

Dovolání v této věci je - bez dalšího - přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 písm. b/ o. s. ř. Podmínku formulovanou návěštím označeného ustanovení (aby napadené rozhodnutí mělo po právní stránce zásadní význam), má Nejvyšší soud za obsoletní z příčin popsanych v díle Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 1903-1904).

Ústavní soud, I. ÚS 2816/09-2

Ke znárodnění došlo v roce 1945 podle dekretu prezidenta republiky č. 100/1945 Sb. a také prováděcí vyhlášky ke konkrétnímu majetku, i když tu mají jen subsidiární význam, jsou datovány před počátkem rozhodného období.

Nejvyšší správní soud, 5 Ans 8/2005-63, [1248/2007 Sb. NSS]

Dekret č. 100/1945 Sb. splnil svůj účel a po dobu více než čtyř desetiletí nezakládá právní vztahy a nemá již nadále konstitutivní charakter. Žalované Ministerstvo financí v současné době není zjevně oprávněno podle tohoto dekretu postupovat, a tak ani nemůže rozhodovat o náhradě za znárodněný majetek podle § 7 a násl., nehledě na absenci prováděcího předpisu ve smyslu § 9 odst. 2 cit. dekretu a neexistenci Fondu národního hospodářství dle jeho § 10.

Nejvyšší správní soud, 2 Ans 4/2006-91, [1381/2007 Sb. NSS]

Na návrh reagoval žalovaný přípisem ze dne 30. 9. 2003, ve kterém odkázal na nedostatek prováděcích předpisů k dekretu č. 100/1945 Sb., na nemožnost aplikace správního řádu a naopak možnost uplatnit nároku Obvodního soudu pro Prahu 1.

**Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2003, č. j. 19 Co 43/2003-70
uvedený v souladu s judikátem Nejvyššího soudu, 28 Cdo 1944/2003, [C 2439]**

Znárodnění nemovitostí ve vlastnictví žalobce (továrny, domy a pozemky v k. ú. M., N. a K.) bylo jako vyvlastnění provedeno v souladu s citovaným ustanovením Ústavy z roku 1920, žalobci však nebyla přiznána dekrety garantovaná náhrada za znárodnění (vyvlastnění). Stalo se tak v důsledku taktiky komunistického režimu, který oddělil proces znárodnění od těchto náhrad. Nebyly vydány nezbytně nutné prováděcí předpisy a tak žalobce neobdržel ani výměr o náhradě.

Nejvyšší soud, 3 Cdon 464/96

K přechodu vlastnictví k podnikům znárodněným zestátněním na stát docházelo podle citovaného dekretu ze zákona ke dni jeho účinnosti. Vyhlášení znárodnění konkrétního podniku v Úředním listě mělo tedy z tohoto hlediska význam pouze deklaratorní.

Městský soud v Praze rozsudek ze dne 29. 12. 2005 č. j. 39 Co 261/2005-375, který byl potvrzen v Usnesení Ústavního soudu II. ÚS 2185/07

V tomto směru dále poznamenal, že dekret č. 100/1945 Sb., kterým bylo provedeno znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, byl vyhlášen s účinností k 27. 10. 1945. Z jeho ust. § 1 odst. 1, 4 a § 4 odst. 1 vyplývá, že k přechodu (nikoli k převodu) vlastnictví k znárodněným podnikům docházelo ze zákona s účinky ke dni 27. 10. 1945, přičemž vyhlášení znárodnění v Úředním listě mělo pouze deklaratorní význam, stejně jako pozdější výměr ministerstva.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 4. 1998, č. j. 2 Cdon 1190/96-220 v II. ÚS 375/98

Při posouzení právní otázky, kdy došlo ke znárodnění předmětných nemovitostí se Nejvyšší soud ČR ztotožnil se závěrem odvolacího soudu v tom, že ke znárodnění firmy zestátněním došlo dnem vyhlášení dekretu (27.10.1945) a nikoli až výměrem ministerstva průmyslu ze dne 4. 6. 1950. V tomto smyslu pak nezbylo než konstatovat, že k témuž datu došlo podle § 4 odst. 1 dekretu k přechodu vlastnictví ke znárodněnému podniku na čs. stát. Vyhlášení znárodnění pak mělo pouze význam deklaratorní s tím, že uveřejněním vyhlášky ministra průmyslu v Úředním listu nastaly účinky doručení, které současně vylučovaly možnost, že jde o podnik, který ve smyslu § 1 odst. 3 písm. a), b), c) dekretu znárodnění nepodléhá.

Rozsudek Krajského soudu (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2001, sp. zn. 25 Co 394/2000) v II. ÚS 336/01

Vyhlášení znárodnění v úředním listě mělo pouze deklaratorní význam, stejný význam měl i výměr ze dne 23. 5. 1950. "Deklaratornost" těchto dokladů je dle názoru soudu patrná i z toho, že majetek firmy J. E. byl fakticky převzat již v roce 1946 a již od té doby byly závody provozovány Spolkem pro chemickou a hutní výrobu. Dále krajský soud uvedl, že není rozhodné, kdy došlo ke změně zápisu v pozemkové knize, neboť k přechodu vlastnictví zde docházelo autoritativním výrokem příslušných úřadů (znárodněním podle dekretu - ex lege) a nikoliv smluvně.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ve věcech občanských, ze dne 19. září 1946, R I 65/46 č. 114.

Přechodná ustanovení vydaná v době nesvobody, t. j. v době od 1. října 1938 do 5. května 1945, byla suspendována, pokud odporují demokraticko-republikánským normám, dekretem o obnovení právního pořádku.

...vyvlastňovací řízení bylo provedeno podle předpisů opatření Stálého výboru ze 16. listopadu 1938, č. 291 (320/1938) Sb., tedy podle jiného zákonného ustanovení, vydaného za mimořádných poměrů, jež nastaly po odtržení pohraničních území Československé republiky v hospodářských, dopravních a správních poměrech, za tím účelem, aby bylo jednodušším, a tudíž rychlejším způsobem dosaženo částečné nápravy a zlepšení.

